

MESTNI MUZEJ IDRİJA

Delo kustosa etnologa v naši ustanovi je bilo v preteklem letu usmerjeno predvsem v dokumentiranje, evidentiranje in zbiranje gradiva ter pripravo razstav. Muzej postopoma uvaja računalniško obdelavo gradiva. Smo uporabniki programa MODES. Poleg predmetov, ki jih vnašamo v računalnik je bil z internim računalniškim programom popisani tudi ves knjižni fond.

Lani smo zaključili z obnovo in opremo Bevkove domačije ter hišo odprli za obiske;

V letu 1991 so bile postavljene v muzeju tri začasne razstave:

-februarja 1991 - O cerkljanskih laufarjih,

-maja 1991 - Zakojca,

-december 1991 - Božično novoletni kruhi in peciva;

Že dalj časa poteka evidentiranje in zbiranje gradiva za opremo idrijske rudarske hiše;

Priprava posameznih segmentov (čipkarstvo) za stalno razstavo v idrijskem gradu 'Pet stoletij Idrije'.

Ta razstava je zasnovana interdisciplinarno in bo predvidoma končana v naslednjih dveh letih, kjer prav tako sodelujemo z rekonstrukcijo noš;

Odkup muzealij:

V letu 1991 smo zaključili večletno akcijo 'Odkup mask cerkljanskih laufarjev. Odkupili smo tudi zelo lepo in edinstveno meščansko pohištvo (spalnico) iz konca prejšnjega stoletja in secesijsko spalnico (iz idrijske rudarske družine);

Z referatom Prenova Bevkove domačije v Zakojci sem sodelovala na zborovanju muzealcev (november 1991) v Šmarjeških toplicah. Ob tem sem na isto temo pripravila predavanje v sklopu Muzejskih večerov, ki jih naš muzej v Idriji organizira že osmo leto. V različnih revijah in časopisih sem objavila (3) strokovne in priložnostne (2) članke.

Kustos etnolog je istočasno tudi vodja muzejskega oddelka v Cerknem in glavna urednica Idrijskih razgledov - revije, ki jo že 35 let izdaja Mestni muzej Idrija.

V času obiskov muzeja pa sem, kot vsi ostali kustosi, vodič po muzejskih zbirkah in objektih s katerimi upravljamo.

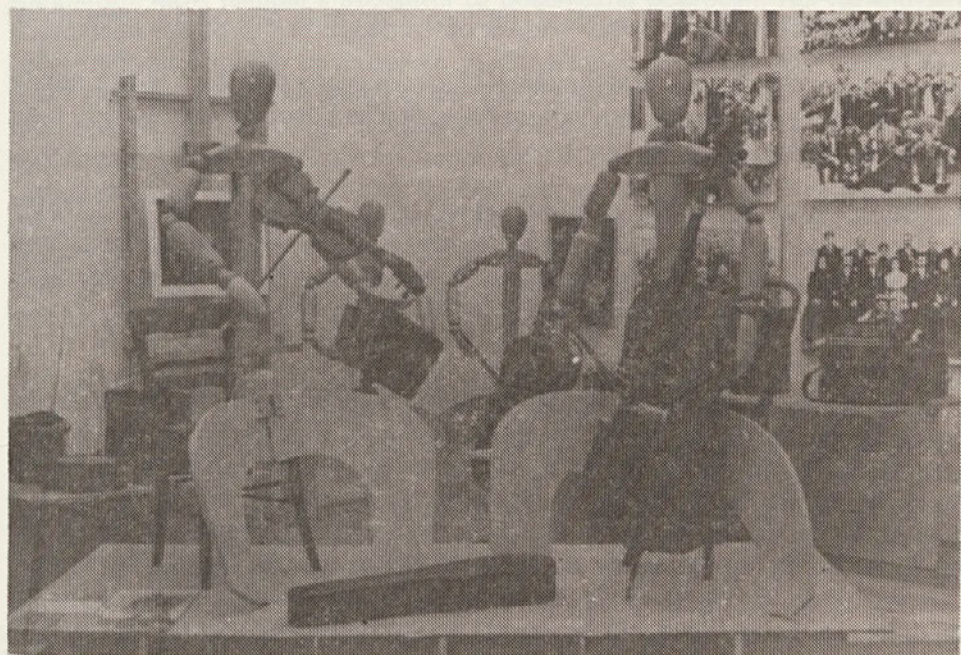
Ivana Leskovec

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

Poleg rednega programa in dela, ki obsega predvsem razstavno dejavnost, smo dali poseben temeljnemu delu pri dokumentaciji in urejanju zbirk. Zaradi vojne smo morali vrsto načrtov spremeniti in prestaviti razstave na kasnejše termine.

RAZSTAVE V SEM V LETU 1991

-Raztegni harmonke, pritisni na bas... (ljudska glasbila in godci na Slovenskem) - razstavo smo odprli 27. novembra 1991. Ob njej je izšel katalog Med godci in glasbili.

Del razstave "Ljudska glasbila..." (foto arhiv SEM v Ljubljani)

GOSTUJOČE RAZSTAVE V SEM-u

-Poslednji pastirji Abruzzov - razstava fotografij angleškega etnoarheologa dr. Frederika Bakerja. Odrpta je bila od 2. do 15. aprila 1991.

-Šibeniška katedrala ANNO DOMINI 1991 - razstavo je v opomin na vojne grozote na Hrvaškem pripravil muzej Mimara iz Zagreba. Nastala je v sodelovanju Muzejsko-galerijskega centra, Gliptoteke Hrvaške akademije znanosti in umetnosti Vseučilišča v Zagrebu. Ob razstavi je izšel katalog. Odrpta je bila od 17. decembra 1991 do 20. januarja 1992.

RAZSTAVE SEM-a V DRUGIH KRAJIH IN RAZSTAVIŠČIH

-Kam so vsi pastirji šli... - etnološki oddelek Pokrajinskega muzeja v Kopru; razstava je bila odprta od 5. oktobra 1990 do 1. februarja 1991. Zadnje gostovanje je bilo v Etnografskem muzeju v Zagrebu od 14. februarja do 17. marca 1991.

-Rekonstrukcije slovenskih kmečkih noš po upodobitvah v Valvasorjevi Slavi - razstava je odprta na gradu Bogenšperk.

-Srednejevropska motivika na tiskih in grafikah ter motivika na panjskih končnicah.

- Nacionalni muzej v Muenchnu. Razstava je bila odprta od 15. marca do 21. julija 1991. Ob njej je izšel katalog.

-Vesela velika noč - Kmečki glas v Ljubljani. Odrpta je bila od 22. do 31. marca 1991. Ob razstavi je izšla zloženska.

MUZEJ GORIČANE

Muzej neevropskih kultur je imel v letu 1991 načrtovanih nekaj razstav, vendar jih zaradi pomanjkanja finančnih sredstev niso mogli pripraviti. Kljub temu nam je uspelo pripraviti dve razstavi in sicer:

-Leto Indonezije - Galerija Kompas, Ljubljana. Odprta je bila od 18. julija do 6. septembra 1991.

-Slovenci v misijonih - v viteški dvorani Križank, Ljubljana. Razstava je bila odprta od 20. do 29. septembra ter v Kulturnem domu Srečka Kosovela v Sežani od 11. do 20. oktobra 1991.

PRIPRAVE, STROKOVNO IN RAZISKOVALNO DELO ZA PRIHODNJE RAZSTAVE
V obravnavanem obdobju je bilo mnogo dela posvečenega razstavi Ljudska galsbila in godci na Slovenskem. Pripravil jo je etnomuzikolog Julijan Strajnar, sekcija za glasbeno narodopisje, ISN ZRC SAZU, v sodelovanju s SEM-om.

DELO PO KUSTODIATIH

Kustosi nadaljujejo urejanje posameznih zbirka (inventarizacijo, reinventarizacijo, fotodokumentacijo). Samostojno terensko delo je bilo usmerjeno v nadaljevanje raziskovanja kmečkega stavbarstva na Slovenskem, pustnih šeg in navad v Ilirski Bistrici in v Podgradu, običajev in navad ob naboru v Ilirski Bistrici, kmečke in meščanske noše v okolici Ljubljane, stanovanjske kulture v srednjeveških gradovih na Slovenskem, izdelovanja in rabe oselnikov na Polkjuki in raziskave vinogradništva v Beli Krajini. Pri terenskih raziskavah je muzej pridobil nemalo novih predmetov za svoje zbirke. Kustos Muzeja neevropskih kultur v Goričanah je načel vprašanje t.i. Petkovškove zbirke afriške umetnosti. Na sestanku komisije za odkup muzejskih predmetov pri Ministrstvu za kulturo je uspel prepričati komisijo, da podpre odkup, s pogojem, da muzej priskrbi še dve oceni strokovnjakov.

DOKUMENTARNO GRADIVO

Inventariziranih je bilo 1476 fotografij in 1446 negativov. V računalnik so bili vnešeni podatki o vseh panjskih končnicah (739), ki jih hrani SEM. Narejena je bila povezava v fototeko in terminološko kontrolo motivov. Tako so panjske končnice po novem razvrščene po sistemu v registru. V klasifikaciji dokumentiranja fotografij smo odprli nova področja raziskovanja vsakdanjega življenja (politično življenje, grafiti, avtomobilizem). Klasifikacija fototečnih kartonov po decimalnem sistemu je v celoti končana za področje materialne kulture. Inventariziranih je bilo 215 diapozitivov. Pripravlja se načrt za vnos diapozitivov v računalnik po programu MODES. Inventariziranih je bilo 57 enot. Prepisan je bil terenski zvezek 6. Orlove ekipe (143 enot). Enote so bile vložene tematsko in krajevno v arhiv terenskih zapisov. Inventariziranih je bilo 32 enot. Iz Grebenčeve zapuščine je bila inventarizirana celotna zbirka skic, ki vsebuje 1495 enot. Gradivo je sistematizirano in s tem dosegljivo za študijske in raziskovalne namene. Oddelek je obiskalo približno 80 zunanjih strank. Zanje je bilo izdelanih 3000 fotografij in približno 1000 fotokopij dokumentacijskega gradiva.

DELO ZA POENOTENJE MUZEJSKE DOKUMENTACIJE

Alenka Simikič in mag. Marjeta Mikuž sta pripravili predlog za ustanovitev oddelka

za dokumentacijo za vse slovenske muzeje in galerije pri SEM-u in idejni projekt, definirali nosilce in sedež ter pripravili finančni plan za prvo leto delovanja. V tem letu je bil narejen prevod celotnega formata MODES v slovenščino in s tem vseh standardov MDA (skupaj s sodelavci za posamezna področja). Kot raziskovalni koordinator sta dobili 35 odgovorov od skupno 40 muzejev. S 1. aprilom 1991 je začel delovati oddelek za muzejsko dokumentacijo. Sodelujemo z UNESCO - ICOM-ovim Informacijsko-dokumentacijskim centrom v Parizu, predvsem v smeri prizadevanja za ustanovitev slovenskega nacionalnega komiteja ICOM-a, kar je ključnega pomena za pripravo in izvedbo CIDOC-ove konference v Ljubljani 1993. Zaradi analiz potreb uporabnikov MODES-a smo intenzivno delali na nadgradnji osnovnih baz podatkov, ki nastajajo v muzejih. Tako smo s sodelavci SAZU-ja razvili preiskovalni program imenovan MODESIKA, ki je bil skupaj s prikazom možnosti uporabe obstoječih MODES-ovih baz podatkov s prenosom in prikazom slik prvič prikazan na Zborovanju muzealcev v Šmarjeških toplicah.

RESTAVRIRANJE IN PREPARIRANJE - DELO V DELAVNICAH

V tem letu je bilo opravljeno mnogo restavratorskih in konzervatorskih del v delavnicah Slovenskega etnografskega muzeja. Veliko skrb posvečamo ohranjanju tekstilnih predmetov. Tako je bilo v oddelku za tekstil opranih, zlikanih, pošitih in kemično očiščenih več tekstilnih predmetov (zbirka Pasov). V oddelku za les in kovino poteka restavriranje glasbil, skrinj, oselnikov, muzealij iz Baragove zbirke itd. Konzervator dr. France Golob je s pomočjo sodelavcev postavil samostojno razstavo - "Iz materialne kulture koroških Slovencev", Mala galerija - Mestna hiša v Celovcu. Odprta je bila od 15. do 24. oktobra 1991 v Šentjakobu - Društvena dvorana posojilnice bank od 25. oktobra do 4. novembra 1991 in v Viteški dvorani Pokrajinskega muzeja Maribor od 16. novembra do 2. decembra 1991.

KNJIŽNICA

V tem letu so bili ustvarjeni pogoji za delo muzejske knjižnice. Uredili smo prostor, kupili knjižne omare, takoj nato pa smo se lotili urejanja knjižničnega fonda. Še naprej bomo nabavljali strokovno literaturo in izpopolnjevali knjižnico s starejšimi temeljnimi deli. Prav tako bomo dopolnjevali hemeroteko, izposojali literaturo in obveščali ustanove o novih pridobitvah knjižnice. Na Gradu Goričane se je s prihodom pripravnice začelo računalniško urejanje priročne strokovne knjižnice.

PEDAGOŠKO DELO

Pedagoško delo smo opravljali s predavanji, vodstvi po razstavah, s sodelovanjem pri pripravljanju razstav, pisanjem člankov za dnevni in revialni tisk itd.

SODELOVANJE Z DRUGIMI USTANOVAMI

V zamejstvu smo pomagali Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu z restavriranjem in dokumentiranjem muzealij. Sodelovali smo tudi pri razstavi Doživeta arhitektura Zilje, Roža, Podjune. SEM in Slovenska prosvetna kulturna zveza v Celovcu sta sodelovali pri razstavi, ki jo je priredila Krščanska kulturna zveza iz Celovca. SEM je sodeloval s Pokrajinskim muzejem v Mariboru pri pripravi razstave o A.M. Slomšku. Sodelovali smo pri pripravah Narodnega muzeja za razstavo o industrijskem oblikovanju na Slovenskem v 19. stoletju. Kustosi SEM-a so se

udeležili tudi številnih posvetovanj, srečanj in strokovnih sestankov. Ralf Čeplak je sodeloval pri organiziranju muzeološke prireditve MUZEOFORUM, bil imenovan v predmetno skupino za umetnostno vzgojo in kulturno dejavnost v srednjih šolah, sodeloval v skupini za pripravo nove zakonodaje za varstvo premične kulturne dediščine pri Zvezi muzejev, dal pobudo za ustanovitev slovenskega nacionalnega ICOM komiteja, s pripravnico Jano Tomažič sta se udeležila letne konference ICOM/ICME v Muenchnu; predlagan je bil za člana delovne skupine Ministrstva za kulturo za področje muzejske dejavnosti ter imenovan s strani ministrstva za kulturo za člana ekspertne skupine za področje muzejske dejavnosti in postal član strokovne komisije za delovni program skupnosti muzejev Slovenije, ter vodja strokovne komisije za tisk. Irena Keršič se je udeležila 15. kongresa Zveze evropskih muzejev na prostem, ki je bil ob proslavljanju 100-letnice muzeja na prostem - SKANSNA. Sodelovala je tudi na delovnem posvetu o mreži muzejev na prostem, ki sta ga organizirala ZVNKD iz Kranja in Slovensko konservatorsko društvo, na posvetu v Lendavi, kjer so potekale Paralele med slovensko in hrvaško etnologijo in na simpoziju o Ljudski arhitekturi na območju Alpe-Jadran. Alenka Simikič in mag. Marjeta Mikuž sta se udeležili konference CIDOC-a v Kopenhagenu na Danskem.

RAZISKOVALNO IN PUBLICISTIČNO DELO

Poleg raziskovalnega dela, povezanega z razstavnimi projekti, smo opravili še več drugih raziskovalnih nalog ter objavili vrsto člankov in razprav. Tako smo izdali v tem letu katalog votivnih podob na Slovenskem, Slovenski etnograf 33-34, Etnolog 1 (52), katalog Med godci in glasbili.

IZOBRAŽEVANJE

Barbara Sosič in Jana Tomažič sta se v mesecu juliju udeležili Poletne šole v Brnu v okviru UNESCO. Mag. Inja Smerdel je bila oktobra na študijskem potovanju na Danskem.

V muzeju smo organizirali računalniški tečaj (MS DOS, WordStar, Norton, dBASE) in tri tečaje MODES-a.

PROBLEMATIKA

Vsi problemi, s katerimi se srečujemo v SEM pa zbledijo ob še največji težavi, namreč izredni prostorski stiski, na katero opozarjamo že leta.

Ves trud - in tega ni malo - ki ga vlagajo delavci SEM in njihovi številno sodelavci, vodi želja; čim bolje in popolneje predstaviti Slovenijo in Slovence nam samim in svetu. In ves ta trud ostaja brez pravega učinka prav zaradi tega, ker ga ni mogoče ustrezno predstaviti, v ustreznih prostorih namreč. Kljub temu, da se v vseslovenskem interesu za ustrezen projekt še vedno potegujemo, saj so vsem znani naporji za pridobitev bivše Mladike, pa je prihodnost zbirk Slovenskega etnografskega muzeja še vedno negotova.

Jankovič Darinka